

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-99>

УДК 330.3:331.5:004.8

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ГЛОБАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ: НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ РОЗПОДІЛЬЧИХ ВІДНОСИН

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND GLOBAL INEQUALITY: NEW CHALLENGES FOR DISTRIBUTION RELATIONS

Бутирін Ігор Олександрович

аспірант,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-0904-4581>**Butyrin Ihor**

V.N. Karazin Kharkiv National University

Досліджено вплив штучного інтелекту (ШІ) як складової технологічної екосистеми на глобальну нерівність і розподільчі відносини в умовах трансформації господарських систем, що переходять до інформаційно-мережевої моделі. Встановлено, що автоматизація інтелектуальної праці, характерна для цього етапу, трансформує ринкову динаміку та суспільний продукт, змінюючи саму природу економічної взаємодії. ШІ підвищує продуктивність і економічні можливості, але поглиблює нерівність, обмежуючи людський капітал і створюючи диспропорції в доходах. Підкреслено потребу в інтегрованому підході, що поєднує економічну ефективність і соціальну справедливість як базові компоненти нової системи відтворення. Запропоновано переосмислення розподільчих відносин через інвестиції в освіту та базовий дохід для мінімізації ризиків і забезпечення соціально-економічної рівноваги в умовах загострення глобальної нерівності.

Ключові слова: штучний інтелект, глобальна нерівність, розподільчі відносини, інтелектуальна праця, економічна ефективність, соціальна справедливість, людський капітал, безумовний базовий дохід.

The article aims to investigate the influence of artificial intelligence on global inequality and distributive relationships within the shifting technological paradigm of the modern economy. The topic gains pressing relevance as automation, driven by intelligent systems, transforms labor markets and income structures, amplifying productivity while posing risks to social stability through widening economic disparities. This dual nature of technological progress necessitates a deeper understanding of its implications for equitable growth. The study employs a conceptual methodology, analyzing the relationships between technological innovation, labor dynamics, human capabilities, and consumption trends to assess the broader economic shifts induced by intelligent automation. The findings demonstrate that artificial intelligence enhances efficiency and opens new economic prospects, yet it simultaneously exacerbates inequality by limiting resource access for less adaptable population segments, thus creating pronounced gaps in income and consumption. A key insight is the pivotal role of skill transformation, as individuals must adapt their competencies to thrive in a technology-centric economy. Notably, the analysis emphasizes the potential of basic income as a mechanism to address these disparities, suggesting that its current manifestations – such as subsidies or minimum income guarantees—represent transitional forms that partially fulfill its purpose of securing basic living conditions, though they fall short of its full conceptual essence. The study advocates for an integrated approach that merges economic efficiency with social equity, proposing that reimagining distributive systems through educational investments and evolving forms of basic income can mitigate the challenges posed by automation. The practical value of this work lies in providing a theoretical groundwork for crafting economic policies that leverage basic income in its emerging forms to reduce inequality and promote a sustainable socio-economic balance amid rapid technological change.

Keywords: artificial intelligence, global inequality, distributive relations, intellectual labor, economic efficiency, social justice, human capital, universal basic income.

Постановка проблеми. У ХХІ столітті технологічний прогрес відбувається з небаченою швидкістю, і серед його найбільш значущих досягнень виділяється розвиток штучного

інтелекту (ШІ). ШІ вже зараз трансформує різні аспекти нашого життя, включаючи медицину, транспорт, освіту, бізнес і навіть побут. Його здатність аналізувати великі обсяги даних,

навчатися на їхній основі та приймати рішення з високою точністю відкриває нові горизонти для інновацій та ефективності. Однак поряд з цими обнадійливими перспективами постають і серйозні питання щодо впливу ШІ на суспільство, зокрема на глобальну економічну та соціальну нерівність.

Технологічні досягнення завжди змінювали економічний ландшафт, проте вплив ШІ може бути більш глибоким і всеосяжним, ніж будь-які попередні інновації. З одного боку, ШІ може сприяти зростанню продуктивності та створенню нових робочих місць у високотехнологічних секторах. З іншого боку, автоматизація і заміна людської праці можуть призвести до втрати робочих місць у традиційних галузях, що особливо сильно вдарить по незахищених верствах населення.

Крім того, впровадження ШІ нерівномірно поширюється по різних регіонах світу, створюючи нові виклики для країн, що розвиваються, які ризикують опинитися на периферії глобальної економіки. Це загострює існуючі диспропорції у доступі до технологій і знань, збільшуючи розрив між багатими та бідними країнами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дебати щодо технологічного безробіття серед економістів були давніми та інтенсивними:

Роберт Солоу та Карл Т. Комптон стверджували, що хоча технологічний прогрес сприяє економічному зростанню та процвітання, він також може призвести до зриву зайнятості. Солоу підкреслив, що розподіл доходів є, зрештою, важким суспільним вибором, який не визначається лише технологічними змінами [1].

Ерік Бриньольфссон та Ендрю Макафі малюють протверезну картину великого розриву між заробітною платою та продуктивністю, сигналізуючи про потенційну кризу нерівності доходів. Дослідники стверджують, що професії різних видів – від юристів до водіїв вантажівок – зазнають значних змін, економічні показники свідчатимуть про зменшення кількості працюючих, а рівень доходів залишатиметься незмінним або навіть знижуватиметься, незважаючи на зростання продуктивності та прибутків [2].

Основна стаття Карла Фрея та Майкла Осборна передбачає значну автоматизацію робочих місць у найближчі десятиліття, особливо вплинувши на рутинні завдання, вказуючи на розпад ринку праці та поляризацію доходів у деяких країнах [3].

Дарон Ацемоглу та Саймон Джонсон застерігають від припущень, що штучний інтелект

створить більше робочих місць, ніж витіснить, закликаючи до вибору політики для сприяння створенню робочих місць [4].

Девід Аутор стверджує, що коментатори-експерти та журналісти схильні перебільшувати масштаби заміни робочих місць та ігнорувати сильну взаємодоповнюваність між автоматизацією та людською працею, яка підвищує продуктивність, підвищує заробітки та збільшує попит на робочу силу. Слід зазначити, що велика частина літератури присвячена розвиненим країнам, менша кількість – країнам, що розвиваються [5].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну увагу до впливу технологій на розподільчі відносини, темпи розвитку таких технологій, як штучний інтелект, перевищують швидкість впровадження ефективних механізмів, що призводить до загострення нерівності та залишає невирішеною проблему розробки інструментів, які відповідають сучасним трансформаціям соціально-економічних систем.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в аналізі впливу розвитку та впровадження штучного інтелекту на глобальну нерівність і розподільчі відносини, а також в оцінці потенційних ризиків і можливостей, що виникають у зв'язку з цими змінами. Стаття прагне виявити ключові виклики, які ШІ створює для рівноваги між соціальною справедливістю та економічною ефективністю, та запропонувати можливі рішення, що можуть сприяти забезпеченню більш рівномірного доступу до переваг ШІ, мінімізуючи його негативний вплив.

Виклад основного матеріалу дослідження. Суспільство постійно перебуває в процесі трансформацій, зумовлених науково-технологічним прогресом, одним із результатів якого є штучний інтелект. Ці зміни виникають завдяки людській праці, яка виступає основною складовою виробництва та джерелом технологічних інновацій. ШІ, як продукт цього прогресу, не є абсолютно новим явищем – його концептуальні основи сягають 1956 року [6]. Сучасний етап розвитку ШІ, зокрема через генеративні моделі, такі як ChatGPT, Grok, Gemini чи DeepSeek, значною мірою зумовлений зростанням обчислювальних потужностей і доступністю великих даних. Ці фактори підсилюють технологічний прогрес, знижуючи витрати на прогнозування та автоматизуючи складні завдання, що раніше вимагали значних людських зусиль [7]. Цей процес тісно пов'язаний із розвитком

інформаційно-мережевої економіки, де інформація стає ключовим ресурсом виробництва. Завдяки розширенню цифрових мереж прискорюється обмін даними, що підвищує цінність ШІ як мережевого блага. Його корисність зростає пропорційно до обсягу доступної інформації та швидкості її поширення. У таких умовах ШІ не лише оптимізує продуктивність, але й посилює залежність економічного зростання від технологічної інфраструктури та доступу до даних, що може поглиблювати розрив між розвиненими й менш розвиненими економіками. «Разом із цим формується і мережева людина, мислення й учинки якої починають визначатися мережевою логікою» [8, с. 7]. У цьому контексті постає питання ролі людини як суб'єкта соціально-економічної діяльності, що реалізує свій внутрішній потенціал і водночас робить внесок у суспільний продукт. ШІ актуалізує цю проблему, пропонуючи часткову альтернативу людському мисленню та праці, особливо в задачах, які раніше вважалися унікальними для людини [9]. З технологічного погляду, описання людського та штучного інтелекту доцільно сформувати наступним чином (рис. 1).

З соціально-економічної точки зору, доцільно аналізувати штучний інтелект не як ізольоване явище, а як інтегральну частину ширшої технологічної екосистеми. Його сутність як технології об'єднує його з попередніми проривами – від парового двигуна

до електрифікації – через спільний механізм впливу на продуктивність праці, структуру капіталу та ринкову динаміку. Таким чином, ШІ є не просто окремим інструментом, а каталізатором трансформації економічних та соціальних процесів, що вимагає системного підходу до оцінки його ефектів. У цьому контексті ШІ виступає одним із ключових прикладів технологічного розвитку, який впливає на глобальну нерівність і розподільчі відносини.

У контексті розподільчих відносин доцільно дослідити трансформацію характеру праці як одного з їхніх ключових елементів. Історично природа праці відповідала особливостям економічних систем: у первісному суспільстві домінувала праця збирачів і мисливців, в аграрному – фізична праця землеробів, в індустріальному – стандартизована праця на заводах, а в сучасну інформаційну епоху, завдяки технологіям, праця набуває переважно інтелектуального характеру, де творче мислення та знання стають визначальними для формування суспільного продукту. Слід зазначити, що в умовах інформаційно-мережевої економіки, інтелектуальна праця не завжди є творчою, але кожна нетворча дія є невід'ємною частиною інтелектуального процесу. Наприклад, у сфері розробки програмного забезпечення інженер може застосовувати новаторські рішення для вирішення технічних завдань, демонструючи творчість, або виконувати рутинні завдання, застосо-

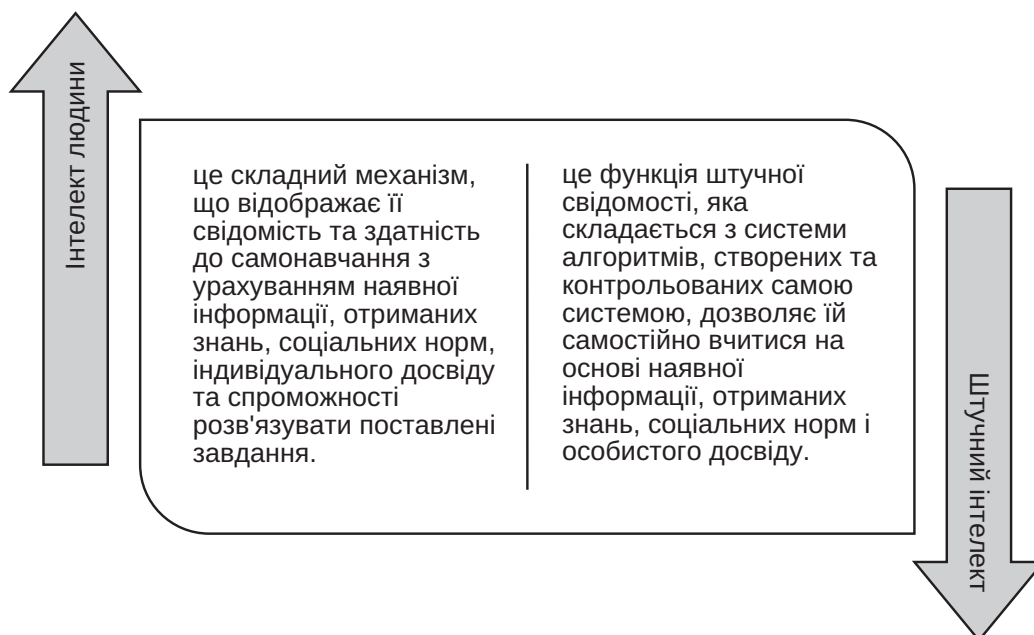

Рис. 1. Технологічний погляд на людський і штучний інтелект

Джерело: сформовано на основі [10, с. 62]

вуючи відомі алгоритми, що все одно сприяє загальному інтелектуальному процесу створення продукту.

Технологічний прогрес трансформує інтелектуальну працю, змінюючи природу творчості. Завдання, які раніше вважалися виключно творчими – наприклад, створення дизайну чи написання текстів, – сьогодні дедалі частіше виконуються автоматизованими системами, зменшуючи потребу в спеціалізованих навичках людини. Це має подвійний ефект. По-перше, технології, включно з ШІ, підвищують продуктивність виробництва, подібно до того, як електрифікація оптимізувала функцію виробництва фірм [2]. Дослідження показують, що ШІ як загальноцільова технологія прискорює інновації та знижує витрати на прогнозування, підсилюючи економічну ефективність [7]. По-друге, це актуалізує проблему зайнятості на глобальному рівні, зачіпаючи як тих, хто не задіяний у технологічно інтенсивних секторах, так і працівників цих секторів. Автоматизація, наприклад через ШІ-системи типу GitHub Copilot, знецінює традиційні навички навіть висококваліфікованих спеціалістів, таких як програмісти чи аналітики даних, якщо вони не адаптуються до комплементарної ролі [9]. Як зазначають Фрей та Осборн, проникнення технологій у творчі сфери загострює поляризацію ринку праці [3].

Вплив ШІ на ринок праці є глибоким і багатогранним, змінюючи природу роботи, можливості працевлаштування та розподіл доходів [11]. Загалом вплив штучного інтелекту на ринок праці можна узагальнити у таких ключових напрямках:

1. Автоматизація та втрата робочих місць. Одним із найбільш негативних наслідків впливу ШІ на ринок праці є автоматизація, де технології, що працюють на основі ШІ, замінюють або підсилюють людські завдання та робочі місця.

2. Поляризація ринку праці. ШІ сприяє поляризації ринку праці, де зростання кількості робочих місць відбувається переважно в професіях високої кваліфікації. Працівники у професіях з низьким рівнем кваліфікації стикаються з найбільшим ризиком втрати роботи через автоматизацію, тоді як ті, що працюють у професіях з високим рівнем кваліфікації, користуються збільшенням попиту та вищими зарплатами.

3. Зміна навичок та перекваліфікація. Оскільки ШІ автоматизує рутинні завдання, зростає попит на працівників з навичками, що

доповнюють технології ШІ, такими як аналіз даних, програмування та цифрова грамотність. Ця тенденція призводить до змін на ринку праці в бік професій з вищим рівнем кваліфікації, що базуються на знаннях і вимагають творчості, вирішення проблем та адаптивності.

4. Створення нових робочих місць та інновації. Хоча ШІ може ліквідувати деякі робочі місця, вона також створює нові можливості для праці та галузей. Технології, що працюють на основі ШІ, сприяють інноваціям та розвитку нових продуктів, послуг та бізнес-моделей, що призводить до створення робочих місць у нових секторах, таких як штучний інтелект, наука про дані, робототехніка та кібербезпека.

5. Гіг-економіка та гнучка праця. Платформи ШІ та цифрові ринки сприяють розвитку гіг-економіки, де люди займаються тимчасовою, вільною або на запит роботою, що організовується цифровими платформами. Хоча гіг-економіка надає можливості для заробітку та підприємницької діяльності, вона також викликає занепокоєння щодо нестабільності роботи, волатильності доходів та захисту прав праці для працівників у гіг-економіці.

6. Співпраця людини з ШІ. Замість повного заміщення людей, ШІ все більше використовується для підсилення людських можливостей та підвищення продуктивності через співпрацю людини з ШІ. У секторах, таких як охорона здоров'я, фінанси та освіта, технології ШІ допомагають професіоналам у прийнятті рішень, аналізі та обробці інформації, що призводить до більш ефективних та результативних результатів. Співпраця людини з ШІ потребує від працівників адаптації до нових технологій, навчання працювати поруч з системами ШІ та використання їх унікальних людських навичок, таких як емпатія, творчість та критичне мислення.

7. Виклики політики та регулювання. Вплив ШІ на ринок праці породжує складні виклики у сфері політики та регулювання. Політичним діячам потрібно вирішувати проблеми, такі як втрата робочих місць, нерівність у доходах, захист працівників та етичне використання технологій ШІ. Політика, що сприяє освіті та навчанню протягом життя, інвестуванню у цифрову інфраструктуру та забезпеченню соціального захисту може допомогти пом'якшити негативні наслідки впливу ШІ на працівників та сприяти інклюзивному зростанню.

Слід також зазначити, що прогноз Міжнародного валютного фонду (МВФ) стверджує, що майже на 40 % усіх робочих місць вплине штучний інтелект. МВФ попереджає, що в країнах з розвинутою економікою штучний інтелект, ймовірно, буде мати більший вплив, а саме – на приблизно 60 % робочих місць. У більшості цих випадків працівники можуть виграти від використання ШІ, що підвищить їхню продуктивність. Однак існують ймовірності, що ШІ зможе виконувати ключові завдання, які наразі виконують люди, що може призвести до зниження попиту на робочу силу та вплинути на заробітну плату, а навіть призвести до втрати робочих місць. МВФ також передбачає, що в країнах з низьким рівнем доходу технологія вплине лише на 26 % робочих місць [12].

Вищезазначені прогнози відзвітування МВФ співпадають з результатами дослідження Goldman Sachs 2023 року, що зазначає, що штучний інтелект може замінити еквівалент 300 мільйонів робочих місць, але водночас можуть з'явитися нові робочі місця завдяки зростанню продуктивності [13].

Окрім впливу на зайнятість, ШІ також може увічнювати упередження та дискримінацію, якщо він не буде належним чином спроектований та впроваджений. Упередження в алгоритмах ШІ можуть посилювати існуючі соціальні нерівності, підтримувати стереотипи та маргіналізувати певні групи [14]. Питання, пов'язані з конфіденційністю даних, прозорістю алгоритмів та етичними міркуваннями, ще більше ускладнюють взаємозв'язок між ШІ та нерівністю, підкреслюючи необхідність відповідального розвитку ШІ та рамок управління.

Ці зміни підсилюють глобальну нерівність через ширші економічні зрушення. Такий розвиток сприяє поляризації доходів між секторами економіки. Наприклад, в Україні середня заробітна плата в ІТ-секторі суттєво перевищує середній рівень по економіці, відображаючи високий попит на технологічні навички та експортно-орієнтовану природу галузі, тоді як у секторі освіти вона помітно нижча за середній показник, що відображає глобальну тенденцію концентрації доходів у технологічно розвинених галузях [15]. Цей розрив ускладнює підготовку людського капіталу, адже працівники всіх секторів змушені опановувати нові навички для адаптації до технологій, таких як ШІ, але доступ до якісної освіти залишається нерівномірним. По-друге, нерівність змінює структуру споживання: високі

доходи в технологічних елітах підвищують попит на високотехнологічні товари, тоді як у нижчих доходних групах споживчий попит слабшає [16].

Ці процеси також актуалізують питання реалізації людського потенціалу як чинника зменшення глобальної нерівності. Кожна людина отримує унікальний набір вхідних параметрів – освіту, здоров'я, регіональні умови, – які формують її потенціал [17]. Технології, зокрема ШІ, можуть розкривати цей потенціал через доступ до знань, але в умовах нерівності, як в Україні, значна його частина залишається нереалізованою через недофінансування освіти.

Важливо відзначити, що вчені пропонують різні підходи та механізми до вирішення проблеми нерівності. Але як ми бачимо ця проблематика тільки посилюється. За даними Oxfam International, за останнє десятиліття та під час пандемії COVID-19 найбагатші люди значно збільшили свої статки, тоді як 60% населення планети стали біднішими. Найбагатші 1% нині контролюють 43% усіх світових фінансових активів, а їхнє багатство зростає втричі швидше за інфляцію. Водночас понад 1,7 мільярда людей, які працюють у країнах із високою інфляцією, стикаються зі стагнацією заробітної плати. Загалом, 4,8 мільярда людей зараз є біднішими, ніж у 2019 році [18].

Одним із підходів до зменшення нерівності є концепція безумовного базового доходу (ББД), яка активно досліджується в економічній літературі. Проте емпіричні дані не дають однозначного висновку щодо його ефективності, що відображає складність природи нерівності. Вона частково корениться в об'єктивних відмінностях між індивідами, які виникають від народження – таких як доступ до ресурсів чи початкові можливості [17]. Це актуалізує питання меж допустимої нерівності та її відповідності принципам справедливості. Соціальна справедливість є суб'єктивною категорією, адже уявлення про неї різняться між індивідами, тоді як економічна ефективність спирається на кількісні показники. Однак для подолання нерівності ці категорії не можуть розглядатися ізольовано; вони повинні формувати єдиний підхід, що інтегрує як кількісні аспекти економічної результативності, так і якісні характеристики добробуту та соціальної гармонії.

Для осмислення цих викликів пропонується переосмислити розподільчі відносини як динамічний механізм, що не лише перерозподіляє створену вартість, а й формує

соціально-економічну перспективу в глобальному контексті. Ця ідея формалізована через модель $Q = f(T, D, C, H)$, де Q – якість життя, T – технологічний розвиток (з ШІ як прикладом), D – розподільчі відносини (нерівність доходів), C – споживання, і H – людський капітал. На відміну від класичних підходів, модель підкреслює, що D визначає C і H , впливаючи на Q [16; 17]. Технологічний прогрес (T) залежить від H , але може посилювати нерівність, якщо доступ до освіти та здоров'я обмежений [19].

У цьому контексті безумовний базовий дохід розглядається як інструмент корекції D , але його реалізація є еволюційною. Як зазначає А. Гриценко: «В умовах переходу від індустріально-ринкової до інформаційно-мережевої економіки безумовний базовий дохід може набувати проміжних форм, мати приховані форми, різні механізми реалізації, його функції можуть виконувати інші за своєю суттю виплати і т. ін. [20, с. 94]». Ця ідея підкреслює необхідність переосмислення D : подібно до заробітної плати як перетвореної форми вартості робочої сили, а не вартості праці, ББД спочатку проявляється в перетворених формах – субсидіях, доплатах чи пенсіях, – які є початковими кроками до його становлення як імперативу соціальної справедливості та економічної ефективності.

Таким чином, ШІ як частина технологічної екосистеми не лише трансформує економіку, але й ставить нові виклики для розподільчих відносин, вимагаючи системного підходу до їх вирішення. Політика, як-от інвестиції в освіту чи безумовний базовий дохід, може зменшити глобальну нерівність, спричинену

технологіями, такими як ШІ. Регулювання на національному та глобальному рівнях має базуватися на об'єктивних даних для підвищення ефективності, але враховувати реалізацію людського потенціалу для забезпечення справедливості.

Висновки. Штучний інтелект стає все більш важливим фактором в економічному, соціальному та політичному житті. Його вплив на розподільчі відносини стає предметом все більшої уваги та обговорень у наукових колах та громадському дискурсі. ШІ може відкривати нові можливості для економічного зростання та підвищення продуктивності, але разом з тим породжує серйозні виклики, пов'язані зі зростанням нерівності та втратою робочих місць.

З метою забезпечення сталого та справедливого розвитку в еру штучного інтелекту необхідно впроваджувати ефективні політики й стратегії, спрямовані на збереження соціальної справедливості та забезпечення рівних можливостей для всіх. Це може включати створення програм підвищення кваліфікації, розвиток інфраструктури для нових галузей економіки, впровадження базового доходу в його початкових формах як інструменту пом'якшення нерівності, а також регулювання використання ШІ для запобігання негативним соціально-економічним наслідкам.

Таким чином, існує потенціал для того, щоб ШІ сприяв створенню справедливого та ефективного суспільства, але це потребує ретельного аналізу та впровадження відповідних заходів для запобігання можливим негативним наслідкам і максимізації переваг використання цієї технології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Solow R. M. A contribution to the theory of economic growth // *The Quarterly Journal of Economics*. – 1956. – Vol. 70, № 1. – P. 65–94.
2. Brynjolfsson E., McAfee A. The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies. – New York : W. W. Norton & Company, 2014. – 281 p.
3. Frey C. B., Osborne M. A. The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation // *Technological Forecasting and Social Change*. – 2017. – Vol. 114. – P. 254–280.
4. Acemoglu D., Johnson S. Rebalancing AI // *Finance & Development Magazine*. – 2023. – December. – Режим доступу: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2023/12/Rebalancing-AI-Acemoglu-Johnson> (дата звернення: 10.01.2025).
5. Autor D.H. Why are there still so many jobs? The history and future of workplace automation // *Journal of Economic Perspectives*. – 2015. – Vol. 29, № 3. – P. 3–30.
6. Newell A., Simon H. The logic theory machine — a complex information processing system // *IRE Transactions on Information Theory*. – 1956. – Vol. 2, № 3. – P. 61–79. – DOI: <https://doi.org/10.1109/TIT.1956.1056797>.
7. The economics of artificial intelligence: an agenda / за ред. A. Agrawal, J. Gans, A. Goldfarb. – Chicago : University of Chicago Press, 2019. – 629 p.
8. Гриценко А. А., Песоцька Є. І. Формування інформаційно-мережевої економіки // *Економічна теорія*. – 2013. – № 1. – С. 5–19. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2013_1_2 (дата звернення: 10.01.2025).

9. Acemoglu D., Restrepo P. The wrong kind of AI? Artificial intelligence and the future of labor demand. – NBER Working Paper No. 25682. – Cambridge, MA : National Bureau of Economic Research, 2019. – 42 p. – Режим доступу: <https://www.nber.org/papers/w25682> (дата звернення: 12.01.2025).
10. Шевченко А. Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні : монографія. – Київ : ІПШІ, 2023. – 305 с.
11. Hui X., Reshef O., Zhou L. The short-term effects of generative artificial intelligence on employment: Evidence from an online labor market. – 2023. – Режим доступу: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4527336 (дата звернення: 12.01.2025).
12. Cazzaniga M., Jaumotte F., Li L., Melina G., Panton A.J., Pizzinelli C., Rockall E., Tavares M.M. Gen-AI: Artificial Intelligence and the Future of Work : IMF Staff Discussion Note SDN/2024/001, Jan. 2024 / International Monetary Fund. – Washington, D.C. : IMF, 2024. – 41 p. – Режим доступу: <https://www.imf.org/en/Publications/Staff-Discussion-Notes/Issues/2024/01/08/Gen-AI-Artificial-Intelligence-and-the-Future-of-Work-539471> (дата звернення: 14.01.2025).
13. Generative AI could raise global GDP by 7 percent / Goldman Sachs. – Goldman Sachs, 2023. – Режим доступу: <https://www.goldmansachs.com/insights/articles/generative-ai-could-raise-global-gdp-by-7-percent> (дата звернення: 14.01.2025).
14. Min A. Artificial intelligence and bias: challenges, implications, and remedies // *Journal of Social Research*. – 2023. – № 2 (11). – P. 3808–3817.
15. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. – Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 16.01.2025).
16. Пікетті Т. Капітал у ХХІ столітті / пер. з англ. Н. Палій. – Київ : Наш Формат, 2016. – 696 с.
17. Sen A. Development as freedom. – New York : Alfred A. Knopf, 1999. – 366 p.
18. Oxfam International. Inequality Inc.: how corporate power divides our world and the need for a new era of public action. – Oxford : Oxfam GB, 2024. – 55 p. – DOI: <https://doi.org/10.21201/2024.000007>.
19. Romer P.M. Endogenous technological change // *The Journal of Political Economy*. – 1990. – Vol. 98, № 5, Part 2. – P. S71–S102.
20. Гриценко А.А. Економіко-інформаційний імператив нової статистичної парадигми : монографія / А. А. Гриценко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». – Київ, 2020. – 436 с.

REFERENCES:

1. Solow R. M. (1956). A contribution to the theory of economic growth [A contribution to the theory of economic growth]. *The Quarterly Journal of Economics*, vol. 70(1), pp. 65–94.
2. Brynjolfsson E., McAfee A. (2014). The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies. New York: W. W. Norton & Company, 281 p.
3. Frey C. B., Osborne M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation. *Technological Forecasting and Social Change*, vol. 114, pp. 254–280.
4. Acemoğlu D., Johnson S. (2023). Rebalancing AI. *Finance & Development Magazine*, December. Available at: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2023/12/Rebalancing-AI-Acemoglu-Johnson> (accessed January 10, 2025).
5. Autor D. H. (2015). Why are there still so many jobs? The history and future of workplace automation. *Journal of Economic Perspectives*, vol. 29(3), pp. 3–30.
6. Newell A., Simon H. (1956). The logic theory machine – a complex information processing system. *IRE Transactions on Information Theory*, vol. 2(3), pp. 61–79. DOI: <https://doi.org/10.1109/TIT.1956.1056797>.
7. Agrawal A., Gans J., Goldfarb A. (Eds.). (2019). The economics of artificial intelligence: An agenda. Chicago: University of Chicago Press, 629 p.
8. Hrytsenko A. A., Pesotska Ye. I. (2013). Formuvannia informatsiino-merezhevoi ekonomiky [Formation of the informational-network economy]. *Ekonomichna teoriia – Economic theory*, no. 1, pp. 5–19. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2013_1_2 (accessed January 10, 2025) (in Ukrainian).
9. Acemoglu D., Restrepo P. (2019). The wrong kind of AI? Artificial intelligence and the future of labor demand. Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research, 42 p. Available at: <https://www.nber.org/papers/w25682> (accessed January 12, 2025).
10. Shevchenko A. (2023). Stratehiia rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini: Monohrafiia [AI development strategy in Ukraine: Monograph]. Kyiv: IPSHI, 305 p. (in Ukrainian).
11. Hui X., Reshef O., Zhou L. (2023). The short-term effects of generative artificial intelligence on employment: Evidence from an online labor market. Available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4527336 (accessed January 12, 2025).

12. Cazzaniga M., Jaumotte F., Li L., Melina G., Panton A. J., Pizzinelli C., Rockall E., Tavares M. M. (2024). Gen-AI: Artificial Intelligence and the Future of Work. Washington, D.C.: IMF, 41 p. Available at: <https://www.imf.org/en/Publications/Staff-Discussion-Notes/Issues/2024/01/08/Gen-AI-Artificial-Intelligence-and-the-Future-of-Work-539471> (accessed January 14, 2025).
13. Goldman Sachs. (2023). Generative AI could raise global GDP by 7 percent. Available at: <https://www.goldmansachs.com/insights/articles/generative-ai-could-raise-global-gdp-by-7-percent> (accessed January 14, 2025).
14. Min A. (2023). Artificial intelligence and bias: challenges, implications, and remedies. *Journal of Social Research*, no. 2(11), pp. 3808–3817.
15. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. (n.d.). Ofitsiyniy sait [Official website]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed January 16, 2025).
16. Piketty T. (2016). Kapital u XXI stolitti [Capital in the 21st Century]. Kyiv: Nash Format, 696 p. (in Ukrainian).
17. Sen A. (1999). Development as freedom. New York: Alfred A. Knopf, 366 p.
18. Oxfam International. (2024). Inequality Inc.: how corporate power divides our world and the need for a new era of public action. Oxford: Oxfam GB, 55 p. DOI: <https://doi.org/10.21201/2024.000007>.
19. Romer P. M. (1990). Endogenous technological change. *The Journal of Political Economy*, vol. 98 (5, Part 2), pp. S71–S102.
20. Hrytsenko A. A. (2020). Ekonomiko-informatsiyniy imperativ novoi statystychnoi paradyhmy: Monohrafiia [Economic-informational imperative of the new statistical paradigm: Monograph]. Kyiv: Institute for Economics and Forecasting NAS of Ukraine, 436 p. (in Ukrainian).